

Den 1. december 2010

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg – Kommissionens meddelelse om en ny handelspolitisk strategi: ”Trade, Growth and World Affairs”

1. Resumé

EU Kommissionens nye handelspolitiske strategi lægger overordnet op til at fortsætte den hidtidige linje med hurtigst mulig afslutning på Doha-runden samtidig med fortsat satsning på bilaterale handelsaftaler. Samtidig lægges op til et delvis skifte i den måde, hvorpå EU forfølger sine interesser – EU skal være mere offensiv i handelspolitikken. Der sigtes konkret til, at EU fortsat skal have en åben økonomi, men samtidig i højere grad end tidligere skal kræve samme åbenhed fra andre økonomier, både udviklede og fremvoksende.

2. Baggrund

Kommissionen har den 9. november 2010 offentliggjort sin meddelelse om en ny handelspolitisk strategi: ”Trade, Growth and World Affairs”.

Strategien er det handelspolitiske bidrag til opfyldelsen af målsætningerne i EU's 2020-strategi om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst og er samtidig en videreudvikling og opdatering af EU's handelspolitiske strategi fra 2006: ”Global Europe”, der i lyset af manglende fremskridt i de globale handelsforhandlinger påbegyndte en proces frem imod bilaterale handelsaftaler. Den første store frihandelsaftale med Sydkorea forventes efter behandling i Rådet og Europa-Parlamentet at kunne træde i kraft i 2011.

3. Hjemmelsgrundlag

Hjemmelsgrundlaget for Kommissionens meddelelse om en ny handelspolitisk strategi er TEUF (Traktat om den Europæiske Unions Funktionsområde) artikel 207.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet skønnes ikke at være relevant.

5. Formål og indhold

Trade, Growth and World Affairs foreslår en tilpasning af den handelspolitiske kurs til de aktuelle udfordringer i lyset af de nye rammer sat af Lissabon-traktaten og i kølvandet på den økonomiske krise, herunder navnlig konsekvenserne af den accelererede vækst i de fremvoksende økonomier. Der presses fortsat på for hovedprioriteten – en færdiggørelse af Doha-runden – men samtidig fortsættes forhandlingerne om bilaterale frihandelsaftaler, herunder med Indien, Canada og Mercosur.

Med henvisning til Det Europæiske Råds konklusioner i september 2010 lægger Kommissionen samtidig op til, at EU skal agere mere offensivt i handelspolitikken end tidligere. EU skal fortsat have en åben økonomi – men andre økonomier, både udviklede og fremvoksende, skal matche EU's åbenhed i en ånd af reciprocitet og gensidige fordele. Kommissionen vil fortsat beskytte europæiske investeringer og arbejdspladser og bekæmpe unfair handel med alle passende midler.

Det er fortsat væsentligt at reducere toldsatsler, men hovedudfordringen ligger andre steder. Det vil have stor betydning at få markedsadgang for tjenesteydelser og investeringer, at få åbnet op for offentlige udbud, bedre aftaler om og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, uhindret adgang til råvarer og energi samt at nedbryde ikke-toldmæssige handelsbarrierer, herunder ved at fremme internationale standarder. Handel bør endvidere bruges til at fremme en mere grøn økonomi.

Strategien understreger også vigtigheden af fortsat at uddybe relationerne til de største økonomier i verden, hvor EU ikke pt. forhandler en frihandelsaftale: USA, Kina, Japan og Rusland.

Kommissionen lægger endvidere op til fortsat at bruge handelspolitikken som instrument til at hjælpe de fattigste lande. Bæredygtig vækst prioriteres fortsat højt.

Strategien indeholder en række konkrete initiativer, hvor de væsentligste er:

- Sigte mod færdiggørelse af Doha-runden i 2011
- Nedsættelse af en vismandsgruppe (eminent persons) fra industrialiserede lande og udviklingslande med henblik på at komme med anbefalinger til EU's holdning til WTO post Doha.
- Gøre væsentlige fremskridt med de bilaterale frihandelsaftaler, herunder påbegynde nye forhandlinger med ASEAN-lande og investeringsaftaleforhandlinger med nøglelande.
- Kortlægning af mulighederne for yderligere opgradering af forholdet til de strategiske partnere for at nedbryde handelsbarrierer, herunder evaluere fremskridtene i 2012.

Samt en række konkrete initiativer i 2011, bl.a.:

- Foreslå et EU-instrument til at sikre og øge symmetrien i adgang til offentlige udbud i udviklede lande og fremvoksende økonomier.
- Færdiggøre drøftelsen internt i EU af en ny investeringspolitik.
- Vedtage en meddelelse om handel og udvikling og forslag til revision af GSP-forordningen (hvor rådskonklusioner om meddelelsen og færdigforhandling af GSP-forordningen vil være hovedaktiviteter under dansk EU-formandskab i første halvdel af 2012).
- Vedtage en meddelelse om støtte til SMV'er, der vil ud på de internationale markeder.
- Påbegynde rapportering til DER's forårstopmøde om barrierer for handel og investeringer som et nyt nøgleinstrument for at overvåge og intervenere imod protektionistiske tiltag.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Meddelelsen behandles i det internationale handelsudvalg (INTA).

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet.

Meddelelsen om den nye handelspolitik indebærer ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Idet meddelelsen vil danne grundlag for EU's handelspolitik, herunder et fortsat dobbelt pres for færdiggørelse af de multilaterale forhandlinger om Doha-runden i WTO samt færdiggørelse af bilaterale frihandelsforhandlinger, ventes meddelelsen som helhed generelt at have afledte positive konsekvenser for dansk økonomi i form af øget vækst. De konkrete initiativer i meddelelsen kan dog ikke nærmere vurderes på nuværende tidspunkt.

9. Høring

Meddelelsen er sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg samt til øvrige interessenter i Beach Club (Åben handelspolitisk kreds bestående af NGO'er, erhvervsorganisationer m.v.). Høringssvarene vil blive eftersendt til Folketingets Europaudvalg til orientering.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen stiller sig positivt til Kommissionens meddelelse. Det er oplagt, at EU fortsat skal arbejde for den handelspolitiske hovedprioritet: En afslutning af Doha-runden. Kun gennem færdiggørelse af Doha-forhandlingerne vil man kunne opnå en liberalisering af handelen, der får fuld global effekt, herunder også for udviklingslandene. Regeringen er ligeledes positivt indstillet overfor, at man fortsat parallelt hermed skal arbejde for liberalisering af EU's handel gennem bilaterale frihandelsaftaler. Regeringen støtter endvidere Kommissionens ambition om fortsat at fokusere på bæredygtig vækst.

Regeringen bakker ligeledes op om, at EU offensivt skal nedbryde handelsbarrierer på EU's eksportmarkeder, herunder bl.a. Kommissionens fokus på øget regulatorisk samarbejde med tredjelande og bedre aftaler om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Den økonomiske krise har ikke været befordrende for det globale handelsklima, og EU skal derfor arbejde imod protektionisme. Regeringens holdning er, at EU's brug af defensive handelsinstrumenter skal begrænses, og at disse instrumenter udelukkende skal anvendes i de særlige tilfælde, hvor de er berettigede, og hvor de er i EU's overordnede interesse. Regeringen ser det som meget væsentligt, at man i den forbindelse tager højde for risikoen for gengældelse, samt at europæiske forbrugere og industri ofte har interesse i at opretholde frihandel for at sikre adgang til import af råvarer og halvfabrikata og i sidste ende undgå unødige prisstigninger på forbrugsvare.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens meddelelse er generelt blevet positivt modtaget af EU-landene. Der bakkes op om strategien, som findes at ligge i naturlig forlængelse af den tidligere strategi, Global Europe, fra 2006, herunder at Doha-runden fortsat er EU's handelspolitiske førsteprioritet, mens det bilaterale spor skal supplere det multilaterale.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.